

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi újság

Előfizetési árak:

Égész évre 200 L., fél évre 100 L., negyedévre 50 L.
Egyes szám ára 4 L.

Felelős szerkesztő

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14 szám
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

Vádat emelünk... Teljes a fejtelenség a vármegyében.

Mert valóságos vádemelés lesz az a felebbezés, amellyel a Magyar Párt meg fogja támadni a városi választást. Vádat emelünk a lelkek elrablásáért, amely a hatalmi eszközök által lehetővé tette, hogy a teljes sikerű megyei választás után, minden lélektani szabállyal ellenkezően, azok a szavazatok, melyeket a hatalmi párt akkor kapott, most ahelyett, hogy számban csökkentek volna, még megszaporodtak. Köztudomású dolog, hol kell keresni ennek a magyarázatát. Nyíltan beszéli mindenki, hogy a városi választás sorsát a tisztviselők tömege döntötte el. Ezt a tekintélyes szavazatmennységet a kenyér terrorjával hajtották most az urnához, mert nem volt más mód, hogy a multkorai kudarc helyett most győzelmet csavarjanak ki a választásból.

Mit tettek tehát? Nyomatékosan figyelmeztették a tisztviselőket, hogy a szavazó lapok megfigyelés alá kerülnek, s az előre meghatározott szavazási módszer alapján meg fogják állapítani, hogy ki nem szavazott a hatalmi listára. Ez a módszer pedig az volt, hogy minden egyes hivatali testület részére megjelöltek a listán egy helyet, ahová útni kell a pecsétet, amely ismertető jel s így az illető tisztviselői csoport igazoló jele is lesz.

Renyhét beszéltünk, — nem fontos tehát, hogy e manipuláció végig keresztülvihető lett volna-e, vagy nem, a lényeg az, hogy az lélektanilag alkalmas volt a tisztviselőben félelmet kelteni az iránt, hogy e választás eredménye az is lehet, hogy ő veszti el kenyérét. Kétségtelen tehát, hogy nemcsak a választás titkossága volt már eleve megsértve, hanem a legdurvább módon volt összetörve annak lényege: a lelkiismereti szabadság.

Lehet, hogy újabb félelem elé állítja a felebbezés a tisztviselőket, de tetemre hívjuk őket. Tegyenek ők tanúságot arról a lelki állapotról, amelyben az urnához kényszerítették, tegyenek tanúságot, ott állott-e mögöttük a fülkében az éhezés réme, láták-e a síró gyermekek arcát, a feladott családot tűzhelyet? S amikor tanúságot fognak tenni, fél fog szabadulni a hatalmi rácsapással megfélemlített lelkiismeret, amelynek erőssége lesz — az igazság. S az igazság nem őket, hanem a lelkek zsarnokait fogja elseperni.

Ipartestületi ügyek.

Országos kirakóvásárok: 19-én Csikszentdomokos, Uzon, Apold, Parajd, 20-án Sepsiszentgyörgy, 21-én Erdőszentgyörgy, 22-én Alsóárpás, Fehéregyház, 24-én Felvinc.

Ezúton is ismételtén tudatjuk iparosainkkal, hogy az ipartestület rendes évi közgyűlését folyó hó 23-án délután 3 órai kezdettel tartja meg a Barkóczy-féle vendéglő nagytermében, miért is kérjük, hogy ott minél számosságban jelenjenek meg. Fontos ipari és keblő ügyek lesznek tárgyalás alatt és testületünk minden tagja fel-tárhatja panaszát és eszméjét is, mert csak közös munkával és megértéssel emelhetjük oda a testületet, ahol az eredményeket biztosító, erős tényezője, közös kincse lesz mindnyájunknak, — amint lennie kell.

Sajnálattal kaptuk a szomoru hírt, hogy Sorger András órás, aki lelkes tagja volt testületünknek, szerdán meghalt. Pénteken temették el, az egész polgárság igaz részvétével. Nyugodjék csendesen. Az ipartestület elnöksége.

A karikások által felforgatott községi rendszer teljes fejtelenségbe sodorta a vármegyét. A községi választásoknak már rég le kellett volna járniuk, de e helyett ma úgy áll ez az ügy, hogy még azt sem lehet tudni, mi lesz a választásokkal? Hogyan és mikor fognak választani a községek? A legutóbbi miniszteri rendelkezés szerint az egyszer már visszavont községi csoportosításban kellene meg-ejteni a községi választásokat, de semmi komoly hivatalos intézkedésről nem tudunk még, amely megindítaná ezt az eljárást. Volt valami intézkedés, hogy április 7-ikétől kezdve ejtendők meg a választások, azonban ez ma már meghaladott dolog, mert addig nincs már meg a 30 napi hirdetőmennyi határidő. Ugy lehet tehát tekinteni, hogy ez az intézkedés is megzúdult.

A községek pedig élnek a további bizonytalanságban és az interimár fejtelenségben. Itt áll megoldatlanul a jegyző-választás nagy kérdése is, amely önkormányzati jogot egyelőre az ideiglenes bizottságok gyakorolják — a községek összlakossága, vagyis a közvélemény helyett. Teljesen össze van zavarva az a kérdés is, miként alakuljanak ki a jegyzői körök, amit sokan még ma is összetévesztenek a községek közigazgatási csoportosulásával. Ezt a helyzetet nem mindenütt hagyják kihasználatlanul, törvényellenes jegyző-választásokra használván fel a tájékozatlanságot.

Máshelyt a magára hagyott nép maga keresi a kibontakozást, gyűlésezenek, kérvényeznek, remélnék — és

csalódnak. A közügyek — ilyen körülmények között — magától értetődően elhanyagoltnak. De erről nem is szólva, kiszámíthatatlan az erkölcsi veszteség, ami abban nyilvánul meg, hogy a józanul gondolkozó nép elveszti minden bizalmát a hatósági vezetőkkel szemben és a maga eszé-
től rájön arra, hogy voltaképpen — anarchiában élünk.

A vármegye feje, a prefectus pedig, tehetetlenül ül a megyei kormányzat élén, kiszalasztva kezéből a közigazgatás gyeplőjét, amelyhez hivatalosan lezettek kapkodnak az alkalommal élő mindenféle kalandorok. Csoda — s csak a közönség higgadt önfegyelmének köszönhető, hogy végzettszerűleg nem fordul fel itten minden rend.

A magyar pártvezetőség, amely eddig meg nem érdemelt kimélelet tanúsított a helyi közkormányzat vezetőivel szemben, végre megelégette a közéleti uralom és hatalmi tekintély rendszeres tönkremenetelét s magánál a kormányigazgatóságnál lépett fel a közállapotok sürgős orvoslása végett. Az ott kapott válasz reményt nyújt arra, hogy valaki mégis csak lesz, aki erélyes kézzel nyul bele az összezárt közügyek rendezésébe.

Amíg meg kell elégednünk a keserű elégtétellel, annak a megállapításával, hogy igazunk volt, amikor a hozzá nem értő karikás akarnokok interimár uralma ellen tiltakoztunk, amely állandó balfogásaival mintaközigazgatást teremtett vármegyénkben: annak a mintáját, hogy hogyan nem kell közigazgatni.

Egy székely falu jajkiáltása.

Az egész magyar közvélemény régóta jajjal van tele Csikszenttamás miatt. Pedig van még egy ősi székely falu, amelyet szintén keményen látogatott meg a sors. De ez azért nem volt oly szembeütő, mert a nagy veszedelem sorozatos csapásokból alakult ki. Az udvarhelymegyei Atyhárol van szó, amelyet néhány év óta sűrűn látogatnak elemi csapások, olyannyira, hogy a kár összessége meghaladja a szenttamási vagyonpusztulást. Alig pár éve leégett a falu egyharmada, az akkor még új, emeletes község-házával és a jegyzői lakással együtt. Az elpusztult falurész még ma sincs teljesen felépítve. Mintha ez a tűz, csak valami lappangó rém lett volna, ismételtén előbújt rejtekéből, hogy tűzcsóváit újra megsuhogtassa a község fölött. Újabb, kisebb, nagyobb égések következtek. De a vérszharang kongása nemcsak tüzet jelzett. 1927 július 2-án éjjel szörnyű ciklon száguldott át a községen, épületeket rombolva össze s hatalmas erejével ledöntve a templom tornyát. Időközben jégverés is pusztított.

A mindig leselkedő szörnyeteg, a tűz, az idén is megkövetelte szörnyű adóját. A tanítói lakás pusztulása után — amely földcsuszamlás következtében összeomlott — a közeli napokban a három tantermes iskolaépület ismeretlen okból kigyúlt és pár óra alatt felszerelésével együtt megsemmisült. A még mindig füstölgő romokat szomoruán állja körül a kulturhajlék nélkül maradt 185 székely iskolás gyermek. Siralmas látvány ez nagyon. Annál siralmasabb, hogy ez az érdemes, drága nép segítség nélkül — még

pedig az erdélyi magyar társadalom hathatós segítsége nélkül — nem is gondolhat új épület emelésére. Eltekintve attól, hogy az általános gazdasági nyomor mellett különleges megélhetési forrásainak elzáródása is hozzájárul a nyomorhoz. Ez a nép ugyanis a megye legmagasabb pontján 800 m. magasságban lakik s főjövédelme a parajdi só szállítása volt. Ettől a keresettől a közelmúltban elesett, mert ma már — felsőbb intézkedésre — vasúton szállítják a sót. Másik jövédelmi forrása: a szénégetés és fuvarozás szintén megszűnt.

Ebből a sokszorosán sujtott, szomoru községből segítségért jajong a székely sors. Talán ez a falu az, ahol leginkább kiütözik a magyar népnymor. Itt kell a segítség! Mert ha kellett a sorssujtotta csiki székely községnek, kell ennek a népnek is, hogy felállithassa porbaomlott iskoláját. A magyar társadalom segítsége nélkül Atyha nem fog iskolához jutni. Hozzátok fordulunk, Magyar Testvérek! A mi ügyünkben is mutassátok meg, hogy van lelkes testvéri szolidaritás, megértés és szeretet, amely nem mérült ki az eddigi hasonló segélyezésekkel, hanem újra fellángol, látva a szükségnek és nyomoruságnak ezen kiáltó példáját. Hisszük, hogy ez a lap számunkra is szívesen megnyitja hasábjait, támogatja ügyünket s szívesen beállít nekünk is egy ideiglenes rovatot a laphoz érkező adományok nyugtázására.

Magyar köszöntéssel:

Atyha, 1930 március 7.

Földes Zoltán s. k.
hit. k. jegyző.Szabó Dénes s. k.
plebános.

A városi választás eredménye.

Magyarpárti szavazat 1246, egyesült román és kommunista blokk 561, megsemmisített 23, semmis 4. Összesen 1834 szavazat. Százalékos eredmény a két lista között: Magyar Párt 69.4%, ellenpárt 30.6%. Kikerekítve: 69 és 31 százalék. Számszerint 12 magyarpárti és 6 ellenpárti tanácsos.

Ez eredmény szerint a tanács a következő tagokból állana: 1. Dr. Gönczy Gábor, 2. Szigethy Dénes, 3. Varró Elek, 4. Csiky Albert, 5. Forró Géza, 6. Becsek Aladár, 7. Dr. Sebesi Ákos, 8. Gyarmathy István, 9. Kovács Lajos, 10. Nagy Dénes, 11. Orbán Endre, 12. Fischer Béla, 13. Dr. Réti Imre, 14. Constantinescu Mihail, 15. Maftai Ilie, 16. Dobos Ferenc, 17. Gáspár József, 18. Ghighinița Nicolae.

A Magyar Párt a választást megfelelbezi. A legfőbb semmiségi okkal, a tisztviselői szavazatok kikényszerítésével, lapunk vezetőhelyén foglalkozunk. Kétségtelen, hogy a tisztviselőkkel szemben alkalmazott hivatali terror lényegesen befolyásolta az eredményt, mert semmiféle ellenintézkedést nem lehetett sikerrel alkalmazni a megfélemlítés, az elcsapatástól való félelem ellenében. A tisztviselők rettegtek a szavazólapoknak kilátásba helyezett felülvizsgálatától s nem merték kockáztatni kenyérüket.

De nem kevésbé súlyos tényező lesz a felebbezésnek a szegény és munkanélküli szavazók megvesztegetése, amit Rétiék a város pénzéből való közsegélyezés formájába burkoltak, de a szavazat-vásárlás félre nem érhető szándékával hajtottak végre. A két törvényellenes eszközzel több száz szavazatot szereztek. Bizonyosra vehető, hogy a választást megsemmisítik.

A magyarságra nézve általában lehetetlennek látszik az, hogy a kommunista tanácsstagokkal együttműködést vállaljon s minden törvényes eszközt meg fog ragadni, hogy a meghamisított közakarattal egy új választáson a maga valóságában nyilvánulhasson meg.

A közönség köréből.

Megjegyzések egy rágalmozó cikkhez

A »Hargita« február 13-iki számában egy gyalázkodó közlemény jelent meg, amely Erdővidék magyarságának ágilis vezetőjére, *Biró Istvánra* szórja piszkolódásait. Az újság-cikk alatt Kolumbán Sándor olaszteleki mézszáros neve áll.

Nem célunk foglalkozni ezekkel a szennyes rágalmozókkal. A jóízű ember rendszeren undorodik a piszokba való belevájáklástól. Különben is a cikk aláíróját csak jámbor eszköznek tartjuk ez izléstelen és kvalifikálhatlan otrombaság elkövetésében. Vele tehát vitába szállani nem tartjuk érdemesnek, elvégi majd Biró István a sajtóbíró-ság előtt.

Reánk egyéb tartozik. Az t. i., hogy Erdővidék derék magyar-népét ez újság-cikk után lélekben elvigyűlk a mi vezetőnknek, Biró Istvánnak, szíves vendéglátó házához egy bensőséges, meleg kézzorításra. Közéleti harcainkban sebeket osztunk és sebeket kapunk. A kapott sebek között mindig akadnak olyanok is, amelyeket gyáva bandita-fogással mérgezett nyilakkal ejtenek. Ezeknek sajkása keservesebb, mint a többieké, mert a tiszta lelkű ember még az ideig-óráig tartó, látszólagos foltot sem tudja elviselni a becsületén. Ezért tartjuk szükségesnek, hogy lélekben egy pillanatra meg-

álljunk Biró István előtt és addig is, amíg a bíróság előtt elégtételt szerezhet magának, e sebnek sajnóját Erdővidék népe ragaszkodó szeretetének és törhetetlen bizalmának tudtul adásával megszüntessük. Mi teljesen tisztában vagyunk azzal, hogy Biró István élhetne izgalom nélküli, nyugodalmatlan életet, élhetne családjának, hitvátságának békecsöngésben. És még sem teszi! Nem teszi, mert nem teheti, — nem engedi azt a faja jóindulatú tuskodó magyar lelke. Mert nem neki szükség a harc, de tudja, hogy nekünk van szükségünk vezérekre, nekünk van szükségünk Biró Istvánokra, akik feláldozzák életük nyugalmát a jutkért, érettségért. Ezt mi világosan látjuk, tudjuk, hálával is gondolunk rájuk — és annál nagyobb undorral fordulunk el azokról, akik önző törtétesükben iparszerűleg üzük vezetőink bemozolását. Van azonban ebben valami vigasztaló is. Az t. i., hogyha ezek valakit közülünk sárral dobálnak meg, úgy ennek igaz magyarságáról, akarata ellenére is, hiteles okiratot állítanak ki. Hát csak folytassák, ennek tudatában szemrebbetés nélkül álljunk a mocskolódásnak zuhatagját is.

Erdővidék népe ezt akarta tudatára adni Biró Istvánnak, a vezérnek, hogy meg ne lankadjon, mert mint egy ember, úgy állunk háta mögött.

Kolumbán Sándornak pedig azt üzenjük, hogy vájkáljon csak tovább is a marhabelekbe és ne az emberek becsületébe. A kancsi mézárósról mondja a példaszó, hogy nem oda üt, ahová néz. De olyan mézárósról még sohasem hallottunk, aki saját magát adja oda, hogy taglóképpen használják. Mindenesetre együgyű vállalkozás, aminek meg szokott lenni a szükségszerű szomorú következménye. Most is meg fog lenni. De legalább megjegyzi magának a klasszikus, örök igazságot: »Sutor ne ultra crepidam«.

Rozsunday Ádám.

A gypesi árlejtés

cimmal a Hargita folyó hó 13 iki számában cikket közöl, melyre legyen szabad felvilágosító választ adnunk. Az árlejtés igen is hirdettetett folyó évi jan. 15 re és a hirdetésben benne foglaltatott, hogy az árverési feltételek megtudhatók a lelkesi hivatalban és az megemlékszik a bánatpénzről is. Tehát nem történt meg olyan kijelentés, bármennyire is »jelen volt« az illető ur, hogy akinek nem tetszik, félre állhat, mert bárki is pályázhatott, akinek kellő képessége volt ezen munkálatok elvégzésére, no meg a feltételeknek is eleget tud tenni. Ellenben az történt, hogy a gyűlés előzetes határozata folytán az összes munkálatokat egy vállalkozónak adták. Ami pedig az azelőtti kintjártást illeti, az világos, mert hiszen mi készítettük a költségvetést, az egyházköztség megbízásából és így természetes, hogy tisztában is voltunk vele és az árverési feltételekkel.

Ugy látszik azonban, rosszul esik a kollega urak valamelyikének, hogy elcseppentek a munkától, dacára annak, hogy még más községből is deputációkat küldöttek, akik érdekükben dolgozzanak, nem is szólva arról, hogy ők is megfordultak több ízben a községi korcsmában, sőt még most is ott vannak a nagy könyvben. Tehát borozásról és pálinkázásról csak mi beszélhetnénk, nem pedig jelen volt ur, aki ilyen alávaló állításokkal piszkolja egy egyház papját és annak előjáróságát minden alap nélkül.

Az érdekelték.

Székelykeresztúr főterének központjában fekvő, a Thellmann-örökösök tulajdonát képező, egyemeletes kőház (több lakással és két üzlet helyiséggel) 1930 évi márc. hó 30 án d. n. 3 óraker a székelykeresztúri »Volksbank« fiókjának helyiségében önkéntes árverésen el fog adatni. Kikiáltási ár 500 000 leu. Bánatpénz 10%. Ajánlatok el vagy el nem fogadása felett tulajdonosok 14 nap alatt döntenek. Feltételek említett banknál megtudhatók.

Eladó

sárga orpington és vörös Rhode Island keverék tenyész-tojás, egy darab 10 leu. LAKATOS T. Odorheiu.

A Hargita növénytanai feltárása céljából indított mozgalom 1929 évi eredménye.

(Befejező közlemény)

3. Általában azok a megfigyelések a legbecsesebbek, amelyek a legtöbb gyűjtőnél közösen megtalálhatók. Ha ebből a szempontból tanulmányozzuk az eredményeket, azt látjuk, hogy a 12 helyen megfigyelt 255 féle növényfajból 111 növényfaj olyan, amelyek mindenike csak egyetlenegy esetben volt valamelyik megfigyelő által megfigyelve (pl. *Aconitum moldavicum*). Az ilyen adatok a hegység tavaszának jellemzéséhez nem járulhatnak hozzá, mert nincsen a hegységből sehonnan sem legalább még egy társadatunk, melyek egymást támogatják, bizonyítanak, s összehasonlítást engednének meg. A gyűjtés révén elért legbecsesebb fenológiai adatok pl. a *Thymus auctus* é. mely 9, a *Primula officinalis*-é és a *Viola hirta*-é, melyek 8—8, továbbá az *Ajuga*, *Carum*, *Hepatica*, *Trifolium pratense*, *Tussilago*, *Veronica chamaedrys* st., melyek 7—7 különböző helyen figyeltettek meg.

4. Ha ugyanazon növényre vonatkozó dátumokat vizsgáljuk, egyes esetekben azt találjuk, hogy pl. a *Gagea lutea* dátumai ápr. 14, ápr. 22 és máj. 26. A *Glechoma hederacea* é máj. 11, máj. 22 és június 6, a *Symphitum officinalis* május 18 és jun. 3. Oly nagy időközök láthatók itt az állítólagos első virágzási dátumok között az ill. ugyanazon növényfajnál, melyeket lehetetlen helyeseknek elfogadnunk, bármennyire is szeretnők azokat eltérő földrajzi fekvésből származóknak magyarázni.

5. Vannak olyan növények, amelyeket akármilyen kis darabkájukban biztosan fel lehet még ismerni. Vannak azonban oly nemek is, amelyek sok hasonló fajjal rendelkezvén, a fajt csupán egyetlen virágból nem lehet megállapítani. Ilyenek pl. az ibolyanem számos faja. Ezért ezeket lehetőleg egészen kell gyűjteni.

6. Nem szükséges mohokat, zsurlókat és páfrányokat vagy más nem virágzó növényeket gyűjteni, bármennyire is fontosnak azok, mertán ezeken valamelyes kezdő vegetációs fokot nem igen lehet megállapítani. Ellenben a különféle fák és cserjék kizöldülésének megállapítására fontos, a rügykelyüket vesztett, tehát csak éppen kifeslett levelekkel bíró ágakat gyűjteni.

7. Több gyűjtő olyan füzeteket gyűjtött, amelyek kifejlett természetes barkájuk voltak. Ezeket fel sem vettem a táblázatba. Hogy tévedés ne történhesék, a füzeknél csak a porzós virágokat kell gyűjteni s a termős barkákat inkább mellőzni kell. Csodálatos, hogy kökényt senki sem gyűjtött, pedig ez igen fontos növényfenológiai médiumnak tekinthető.

8. Szükséges a gyűjtött növényekhez azonnal oda írni a gyűjtés dátumát s nem szabad az emlékeztető bizni azokat, mert amikor sok növény összegyűlt, lehetetlen szabatosan megállapítani a dátumokat.

A szenterzsébetiek 142 aláírással ellátott kérést nyújtottak be szombaton a prefecturára, amelyben községük önállóságának visszaadását és azt kérik, hogy mint önálló jegyzőség, egyedül választhassanak maguknak jegyzőt. A kérés a község egész lakosságának óhaját képviseli s a közérdeket tartva szem előtt, annak teljesítése elől elzárkózni nem lehet.

A „Nem nőülök“ utolsó és leghatásosabb darabja a legnépszerűbb vigjátékirónak, Szenes Bélának, aki fiatalon alig 33 éves korában halt el. Itt nem adták még színészek sem, pedig egyike a legjobb vigjátékoknak. Csupa derű, csupa hangulat, csupa színpókázó ötlet az egész darab, amelyet közelebből a Kath. Leányclub ad elő városunkban, s a sikert alátámasztja még a nagyszerű szereposztás is. A próbák már javában folynak és a szereplők nagy ambícióval készülnek az előadásra, főztük sok új csillag is van. Mivel a bevétel teljesen jótékony célt szolgál, remélhető a közönség támogatása, annál is inkább, mert ritkán élvezhet egy ilyen szellemes darabot. Az estély a »Bukarest« szálló színháztermében lesz, március 29 én fél 9 óraker, olcsó helyárak mellett, hogy mindenki megnézhesse.

9. Ami a növényzet jellemzésére vonatkozó általános dolgokat illeti, jegezzék fel a megfigyelők a hó végleges eltűnésének az idejét, a rét kizöldülésének idejét, a kilombosodást s általában minden feltűnő jelenséget, amely a növényzetre nézve valami kezdő fokozatot képvisel.

10. Az elmondottakból könnyen észrevehető, melyek azok a hibák, amelyekbe könnyen beleeshetünk, de egyuttal jól ki lehet érezni azokat az elveket is, amelyekhez a jövőben szigoruan ragaszkodnunk kell, hogy ezáltal fáradságos s lelkes munkánk tudománygyarapító és örökké élő igaz lehessen.

11. Felsorolom azokat a községeket, amelyekben szükséges volna további növénytanai megfigyeléseket végezni. A Hargita keleti oldalán, ide véve a Maros északi kanyarulatát is: Palotailva, Maroshévíz, Gy. Remete, Alfalu, Csomafalva, Ujfalu, Marosfő, Csikszentdomokos, Csikszenttamás, Csikmadaras, Csikrákos, Csikscsicsó, Csikszereda, Csikszögöd, Csikszentkirály, Csikszentsimon, Csikszénád, Tusnádujfalu, Tusnádfürdő, Sepsibükcsád. Nyugat felől: Füleháza, Görgényüvegcsür, Görg. sztimre, Laposnya, Nyárádselye, Szováta, Ilyésmező, F. sófalva, Korond, Székelypálfalva, Énlaka, Farkaslaka, Oroszhegy, Varság, Zetelaka, Máréfalva, Homoródrömete, Oláh-falu, Sztegyházastalu, Lövéte, Homoródmás, Hom. karácsonfalva, Vargyas, Füle, Magyarhermány, Szárazajta, Barót, Alsórákos.

12. A legmelegebb köszönet illeti az 1929. évben töretlen utakon, önzetlenül közreműködő, kedves munkatársakat. Ezuton ismét felkérem őket, valamint a nevezett községek értelmiségeit, a tudomány minden igazszívű pártolóját, sziveskedjenek a vázolt tudományos feladat szolgálatába állani, mely célul tűzte ki a Hargita-hegységnek növényzeti szempontból való feltárását a tudományos világ előtt. Méltó tisztelettel a kitartást igénylő komoly munkától meg nem riadva, alólírotnál a szives munkatársi készséget bejelenteni s amennyiben e sorok a leendő munkatársak kezébe jutottak, ezeket megőrizni sziveskedjenek, mert erre a tavaszi munkálatoknál nagy szükség lesz. Felette fontos volna az ügynek oly barátokat is szerezni, akik a községtől távol a hegység belsejében bírnak állandó lakással, mert ezektől, ha munkatársul szegődnek, a hegység belsejére nézve lehetne fontos adatokhoz jutni.

El vagyok telve a reménységtől, hogy az 1930 iki tavaszra a komoly munkatársak lelkes gárdája fogja a Hargita kutatásának zászlaját megragadni, hogy azt lehetőleg a tudomány legmagasabb szirtjére kitűzhessék.

Cluj-Kolozsvár, Str. Pasteur 12.

Nyárády E. Gyula tanár,
az egyetemi növénygyűjtemények őre

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület közleményei.

Az egyesület elnöksége értesíti a gazdaközönséget, hogy az egyesület áruközpontjánál megrendelhetők gazdasági gépek és eszközök és pedig: ekék (váltók és kerülők) fa- vagy vasgerendellyel és taligák; mindenféle vetőgép, szörva vagy sorba vetésre, lókapák, kukorica-töltőgépek, tengermorzsolók kézi hajtásra, repavágógép, kukoricaszár-tépőgép; cséplőgép, bármilyen kisebb nagyobb; továbbá gypju-, len-, kender-feldolgozó gépek; mindenféle mezei és kerti vetőmag, gyümölcsfaoltványok és bármely egyéb gazdasági szükségletek jutányos áron.

Az egyesület elnöksége felhívja azon termelőket, akik orosz len-, vagy olasz kendermagot kívánnak beszerezni, hogy szükségletüket az Áruközpont irodájában jelentsék be. Az egyesület gondoskodni kíván a kender-és lentermelők eladásra való fölöslege értékesítéséről is, felhívja mindazokat, akik az idén eladásra lent, vagy kender akarnak természetni, hogy ezt is az Áruközpont irodájában jelentsék be.

Felhívja az egyesület elnöksége továbbá a gyümölcsfakert-tulajdonosok figyelmét arra, hogy tekintettel az mezei termények árcsökkenésére, a gyümölcsösöket vegyék lehetőleg az eddiginél nagyobb gondozás alá, s igyekezzenek lehetőleg kivételre alkalmas és jól áron értékesíthető gyümölcsöt termelni. A gyümölcs minőségét és a termés mennyiségét fel lehet javítani az által, hogy a gyümölcsfák alját lehetőleg megrágyazzák, alattuk a fűvestalajt felszántják és legalább egy évre egyéb terménnyel vetik be; és ha a virágzás idején szükség szerint a fák töveit vízzel bőven megöntözik, s ezzel biztosítják azt, hogy a virágok megtermékenyedjenek, s ne hulljanak le terméketlenül.

Felhívja az egyesület elnöksége a gazdák figyelmét arra is, hogy a lehetőségig igyekezzenek a kézimunkát, ha csak tehetik, a fent felsorolt olcsó gépekkel helyettesíteni, s az asszonyokat a mezei munka ökörhajtás, kapálás, takarás, aratás alól lehetőleg mentesék föl, adjanak alkalmat az asszonyoknak arra, hogy a ház körül otthon nagyobb mértékben foglalkozhassanak majorság tenyésztéssel, fonással, szövással, sertésgondozással, tejgazdasággal.

Sz. Szakáts Péter
egyes. elnök.

Meghívás. Az alakulóféltben levő kolozsvári Árutözsde tárgyában vasárnap, f. hó 16 án d. e. 10—11 óraker az árutözsde küldöttsége, Romanovici elnök és Tatay titkár értekezletet tartanak az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület, illetve Áruközpont helyiségében Str. Regele Ferdinand (Kossuth Lajos-utca 12), melyre az érdeklődők tisztelettel meghívotnak.

HIREK.

Március 15.

Iőjósítás. A meteorológiai intézet iőjósítása a ma délután 1 óraker leadott rádiójelentés szerint: Változóan felhős, enyhe iő várható, helyenként csapadékkal.

Fráter Loránd, a híres »nótáskapitány« — mint pár nappal ezelőtt érkezett hír jelentette — Budapesten, 58 éves korában váratlanul elhalt. Súlyos mandulagyuladása volt, melynek ismételt megoperálása is sikertelen maradt. Fráter Loránd a legjelesebb magyar nótaszerzők egyike volt, az utóbbi évtizedek legkedveltebb dalaiból nagyon sok az ő szerzeménye. Ezek népszerűsítéséhez hozzájárult, hogy Jalait, saját hegedűkísérete mellett, nagyon eredeti módon, maga is előadta. Itteni tavalyi szereplése alkalmából méltatásával bővebben is foglalkoztunk.

Halálozás. Kovács Adolf, városunk egyik tekintélyes kereskedője, f. hó 11-én, 42 éves korában, hosszas betegeskedés után elhunyt. Mint üzletember a legpuritánabbak és legszerényebbek közé tartozott, a társadalmi életben a közdolgokért tenni és áldozni kész volt. Halála általános részvétet keltett. Nagykiterjedésű, tekintélyes család gyászolja.

Pakot Imréné Fancsali Rózália 43 éves korában, f. hó 12-én hirtelen elhunyt Farkaslakán. Nemesszívű, adakozó lelkű nő volt, miért is halála falujában nagy részvétet keltett. Temetése f. hó 13 án volt általános részvét mellett.

Mihályi G. Mózes földmives, 58 éves korában, súlyos szenvedések után elhunyt Bögözben. Kiterjedt rokonság gyászolja.

Sükői ifj. Mózes Sándor 21 éves korában, hosszas és nehéz betegség után elhunyt Sükőben. A fiatal, életének tavaszán elhunyt Mózes Sándort nagy részvéttel temették el f. hó 11-én.

Májner Gyula borbélymester, 32 éves korában, Szentegyházafaluban meghalt, f. hó 12-én. Nagy részvét mellett temették.

Köszönetnyilvánítás. Hálás köszönetünket fejezzük ki úgy a Kereskedő Társulatnak és a Székely Dalegületnek, valamint az összes jó barátoknak és ismerősöknek, kik felejtethetetlen jó férjem, drága jó édesapánk és testvérünk temetésén résztvettek, koszorúkkal és csokrokkal megajándékozták, hogy ez által fájdalomban résztvenni, azt enyhíteni igyekezték. Özv. Kovács Adolfné, gyermekei és testvérei.

Feltűnő olcsó áron vásárolhat Hirsch Rudolf divatüzletében.

Tavaszi női és férfi kabátszövetekben, selymekben, vásznakban, paplanokban, szőnyegekben, kézi himzett függönyökben és ágyterítőkből, ugyancsak harisnyák, nyakkendők és férfi-kalapokban dús választék

Kérem kirakataimat megtekinteni és az árakra figyelni!

„Ivette” az idei legdivatosabb mosó selyem, nagy választékban megérkezett HIRSCH RUDOLF divatüzletébe.

Meghalt Kende-Kirchknopf Gusztáv. Az egész magyarság egy kiváló agilitásu, nagyérdemű férfija halt meg hirtelen, f. hó 9-én Budapesten. Vitéz Kende-Kirchknopf Gusztáv dr. evangélikus lelkész és teológiai tanár, akit Erdélyszerte nagy tisztelet és megbecsülés vett körül, mert mielőtt kitelepült, hosszú időn át Kolozsvárt élt és itt fejtett ki kisebbségi életünkben fontos és értékes közéleti tevékenységet. A világháború során a tűzvonalban is vitéznek bizonyult, kiváló férfi, mint kolozsvári evangélikus lelkész, erőteljes mozgalmat indított az evangélikus magyar egyház önállósítása érdekében, s ezzel üldöztetést hívott ki maga ellen. Kiváló képességeivel künn is nagyértékű munkát végzett egyháza és a magyarság érdekében. 47 évet élt és a magyar székesfőváros által adományozott díszsírba temették el, rendkívül nagy részvét mellett.

Az új rokon. A székelyudvarhelyi Református Tanítónőképző Petronage-egyesülete, mint már megirtuk, április 5-én hozza színre Csathó Kálmán: *Az új rokon* című remek vígjátékát. A korhű diszletezéseket Haáz Rudolf művész tanár tervezte s pazar kiállításban teljesen új diszletek készülnek. Az új rokon premijere. A főszerepeket Forró Gézané, A. Weress Margit, Nagy Pálma, Zagoni Piroška, Kristóf Ilonka, Dombi Katus, Geczó Margit, Böloni Erzsike, Gyárfás Lajos, Bende Vilmos, Benkő József, Ungvári János és Gaál Imre játsszák. Az előadásra művészplakát készül.

Nyilvános köszönet és nyugtázás. A Polgári Önképző Egylet temetkezési segélyalapja elhunyt férjem után 10,000 leut fizetett ki temetési segélyképpen, melynek felvételét nyilvánosan is elismerve, egyúttal ezután is köszönetet mondok az egyesület vezetőségének a gyors és pontos kifizetésért. *Özv. Kovács Adolfné.*

Érdekes kiállítás. Rájk József vasárnapi szabadliceumi előadása alkalmából az ipartársulatok rendkívül érdekes és tanulságos dolgokat bocsátottak rendelkezésre, hogy az előadás szemléleti értékében mentől többet nyerjen. Eme kiállításra, mely márc. 16-án d. e. 11 órától már megtekinthető a kollégium tornacsarnokában, felhívjuk a közönség figyelmét. A kiállítás éppen úgy, mint a szabadliceumi előadás, díjmentes. A kiállítás dolgaiban magyarázatokkal készségesen szolgálnak: Haáz Rezső, a kiállítás elrendezője és Rájk József előadó. Tekintsük meg, mert sokat tanulhatunk.

Jogos-e, vagy jogtalan? E fölött vitatkozik az udvarhelyi nyugdíjasok koldus csapata, miután a nyugdíjuk kifizetésénél 10 lejetek vont le a pénztárnok a helyi ortodox templom építésére. Amikor a falon függő tábla száműzi a magyar szót, de ugyanott magyarok keserves filléreiből is levonást csinálnak, hogy a román templom felépíthető legyen, méltán lehet kérdezni, hogy az ilyen hivatalos uton való levonás jogos-e, vagy jogtalan-e? (Beküldött).

x Orvosi hír. Dr. med. Alexandra Ungureanu, fogorvos, volt klinikai tanársegéd, fogászati műtermét a köz-kórház épületében megnyitotta és rendel hétköznap 3—7-ig.

Mindenki feltétlenül nézze meg, aki még nem látta az unitáriusok által másodszer is előadandó *Ida regénye* című gyönyörű meséjű vígjátékot f. hó 18-án, kedden este a Bukarest-szálló színháztermében. Jegyek a Könyvnyomda r.-t. üzlethelyiségében előre válthatók. Felvonások közben térszékát és hűsítő italokat az unitárius nőgyelet szolgál fel.

Mig a készlet tart, a szezonból visszamaradt

CIPÓKET

195, 295, 395, 495,
595, 695, 795 leu

mélyen leszállított áron vásárolhat a

„TURUL”
cipőraktárban.

A kisbaconi műkedvelő társaság f. hó 9-én jól sikerült, kedves jótékony-célú estélyt rendezett. Színre került a Noszty-fiu esete Tóth Marival, Harányi Zsolt, Mikszáth regénye után készült vígjátéka, 4 felvonásban, a főbb szerepekben a következőkkel: Stromm ezredes Vajna József, Noszty Pál Benedek András, leánya, Vilma Benedek Andrásné, Noszty Feri Péter Jenő, Tóth M. Szabó Sándor, Tóthné Szabó Sándorné, Tóth Mari Putnoky Aranka, Kopereczky Benedek B. János, Bubenik Benkő Gyula. Szerepeiket mindnyájan rendkívül ügyességgel és elevenességgel játszották meg, de teljes dicséretet érdemel a többi szereplő is. A darab rendezésénél és betanításánál a főérdem Péter Izsák nyug. igazgató-tanítóé, kinek munkájában kitartó segítsége volt Putnoky Aranka tanítónő. Végül a kuliszák megfestésében a dicséret Szabó Sándort és Péter Jenőt illeti. A helybeli és vidékről megjelent közönség igen jó hangulatban töltötte az estét. *Egy jelen volt.*

Köszönet részvétért. Hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik felejthetetlen, drága jó fiunknak súlyos betegeskedése és halála fölötti mély bánatunkban részvételt voltak. Isten oltalma és kegyelme legyen mindnyájukon. *Mózes Sándor és neje szül. Kovács Lujza. Sütkő.*

Mozihírek. Vasárnap délután és este Asszony és a bűn című szenzációs film vetítődik. A férfi és az asszony örök küzdelmének érdekes és eddig még fel nem dolgozott részletei tárulnak elénk realiztikus elképzelésben és megoldásban. A bűn fekete árnyéka vonja be a film főszereplőinek tragikus életét. E filmet mindenki nézze meg. — Legközelebb nagy szenzáció! Jön A MOSZKVAI KÉM, Eszterházy Ágnes, Fritz Kortner és Liane Haid-dal.

Meghívó. Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya f. hó 18-án délelőtt 8 órai kezdettel gyűlést tart, amelyre az ig. választmányi tagokat és az érdeklődőket ezután is meghívja az elnökség.

Szabad liceum. A mult vasárnap délutáni szabadliceumi előadás egyike volt a legkiválóbbaknak. Bár más irányban is el volt foglalva az előadásokat látogató közönség, mégis több, mint 80 főre menő hallgatóság élvezte a Bivó Lajos róm. kath. főgimn. tanár, c. igazgató felolvasását: *Bod Péter* első magyar nyelvű irodalomtörténetiről, magyarigéni volt ref. papról. A felsőcsernátói székelyszármazású jeles tudósnak viszontagságos tanulói életét, majd állásba jutását ismerteti s szól segítőről, akik között legkiválóbb pártfogója Bethlen Kata volt. Majd irodalmi törekvését, nagy szorgalmu munkásságát rajzolja meg, melyből megismerjük, hogy 58. munkájából nyomtatásban is több megjelent. Élénk összeköttetést tartott: Zagoni Mikes Kelemennel, Apácai Csere Jánossal, Radai Gedeonnal s több íróval és irodalom pártfogóval. Legkiválóbb munkája a *Magyar Athenas*, melyben a két hazában élt 500 magyar írónak az élettörténetét és irodalmi működését ismerteti. A magyar tudományos akadémia eszméje is voltaképpen a Bod Péter lelkében fogamzott meg. Nagy értékű munkát végzett, melyet utódai és követői közül legértékesebben Beöthy Zsolt méltatott. Ezután a gyönyörködtető és tanulságos előadás után *Joó Mihály* csizmadiamester szavalt: A muzsik és az Isten c. költeményt, nagy odaadással és folyékony saggal. A második előadó *Hirsch Lajos* dr. volt, aki a sportról értekezett. Nagy mező a sport ismertetése, de az előadó ügyes csoportosítással és rövid összefoglalásokkal mégis értékes bepillantást nyújtott a test és lélekedzés nagy és szép munkájába. Az amatőr, vagy műkedvelő, a professzionista, vagy hivatásos sportolók egyaránt a legtokéletesebbet igyekeznek adni, s így fejlődtek ki a versenyek, melyek az olimpiásokban nyernek betetőzést, ahol a győztesek világbajnokok lesznek a legszebb kitüntetésekkel. Pom-pás előadása igazi élvezetet nyújtott a hallgató közönségnek. Most vasárnap délután Rájk József tart előadást a ref. koll. tornacsarnokában, a ref. dalkör énekszámai kiegészítésével és szemléleti kiállítással. Ezen előadás a jelen ciklus bezáró előadása lesz. Legyünk ott mentől többen!

Vallásos estély Szombatfalván. A szombatfalvi ifjúsági egyesület f. hó 16-án, vasárnap este 8 órai kezdettel vallásos estélyt rendez. A műsor a következő: 1. Egyházi ének. Éneklő a közönség. 2. Ünnepi beszédet mond Smiali József róm. kath. segédlelkész. 3. Szaval Borbély Ilonka. 4. Cégvezető ur. Egy felvonásos bohózat. Előadják: Imre Mariska, Dobai Eszti, Barabás Domokos, Imre Gáspár, Lőrinc Bandi. 5. Szaval Veres Béla gimnáziumi tanár. 6. Előkép. 7. Szaval Lőrinc Mancika. 8. Egyházi ének. Éneklő a közönség. — Belépő díj tetszés szerint. Mindenkit szívesen lát és tisztelettel meghív valláskülönbség nélkül az ifjúsági egylet rendező bizottsága.

Piaci árak. A buza: 105—115, rozs: 80—85, árpa: 55—60, zab: 36—40, tengeri: 55—58, burgonya: 13—16 leu vékánként. Varró Elek

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik néhai fiam, Májor Gyula szent-egyházasfalvi lakos temetésén megjelenni, részvétüket nyilvánítani szívesek voltak, ezután mondok hálás köszönetet. *Májor István.*

Tárogatóhangverseny. A mult szombaton este, vasárnap délután és vasárnap este, tehát három ízben is, közönségünk elé lépett — a mozielőadások keretében — Sántha Ferenc csiki eredetű tárogatóművész. El kell ismerni róla, hogy igazán mesterként kezeli ritkán hallható hangszert, amelyen a különböző erre alkalmas kurucnóták, régi és újabb dalok megindító, vagy elevenítő módon szólaltak meg. Különösen a középső és mély hangjai voltak férfiénekre emlékeztető, közvetlen hatásuak, cifrázatai bravuros technikáját csillogtatták. Szereplését tagadhatatlanul lelkes siker kísérte.

Bűnügyi vizsgálat gyújtogatás miatt. Február hó 24-ikére virradó éjjel történt, hogy Akácós Lajos gyarhermányi gazdának a csüre leégett. A tűz okát gyújtogatásban lehetett gyanítani, s ilyen irányban a csendőrség nyomozást is indított. Eközben aztán a gyanu Molnár Sámuelre terelődött, mint aki Akácós haragosa volt, egy peres ügy folytán — melynek során az oklándi járásbíróóság 3000 leuig Molnárt elmarasztalta. Molnár azóta, állítólag, többször is tett fenyegető kijelentést Akácós ellen, hogy pervesztességét rajta megbosszulja. Főképpen ez az alapja annak, hogy a gyújtogatás tettességével most már Molnárt gyanúsítják, s a csendőrség jelentése folytán ellene a bíróság bűnügyi vizsgálatot indított.

x Értesítés. Ezután kívánom értesíteni a helybeli és vidéki közönséget, különösen vevőimet, hogy az üzletet férjem halála után is fenntartom és minden igyekezetem oda irányul, hogy a textil és rövid áru-szakmában megbízható, jó áruval, a legszolidabb árak mellett pontosan kiszolgáljam és ez által a vásárló közönség teljes bizalmát és meglegedését kiérdemeljem. A tavaszi friss áruk már részben beérkeztek, vételkötelezettség nélkül szíveskedjenek megtekinteni. Továbbá tisztelettel kérem adósaimat, hogy tartozásaikat lehetőleg megfizetni szíveskedjenek, tekintettel a nehéz viszonyokra, hogy ez által a hátra maradt családom és magam létfenntartását biztosítani tudjam. Szíves pártfogást kér: *Özv. Kovács Adolfné.*

Nyílttér.

* rovat közleményeiért a szerkesztő nem vállal felelősséget.

Ezúton mondok hálás köszönetet Böhm János dr. v. főorvos urnak, azért a 8 hónapi faradhatatlan, jó indulatú, mivel szeretett férjemet elhalmozta, kolozsvári útjára elkísérte, nehéz testi és lelki fájdalmait enyhíteni igyekezett. A jó Istentől áldást kér számára:

Özv. Kovács Adolfné.

Figyelem!

Megjötték a tavaszi újdonságok

Figyelem!

JAKAB GYULA divatüzletébe.

Női Kasha kabátszövet 280 leutól
Női Kasha ruhaszövet 150 „
Női gyapju ruhaszövet 190 „

Férfi ruhaszövetek 200 leutól
Férfi ingek, sapkák, kalapok,
nyakkendők, keztük, harisnyák.

Férfi ruhaszöveteknél 10% engedmény.

